

अरीत्र नामकाने जमाने ११ रावे वर्षक

माझ्या व जमाना संवत्

माझे लगनात ज्ञानी व माझी ओळख करुनी द्यानी ते मी सांगते
 आश्रमका आगदी लग्नानी वेळ मी देनीला अहादा वा हात वसने आहे
 ईतक्यात ही दोन मुले जी ये लग्नानी तयाही केलेली होवी ही
 दारत घेउन उभी राहीली व वीनारवात हे लका फड केने प्युर आश्रम
 नी वाहिनी कुठे आहे आझी अहारे अशकतान्न माझी मावडी का
 ती जीने ज्ञाना वीनारले कुमवुझी कोणाने व तुमनी नाव
 असे विनारवाच हे आश्रमचे आझी सांगवात हा माझ्या लहान भा
 रु याने नाव नारमय्य दामोदर सावरकर माझे नाव विनायक
 दामोदर सावरकर व आश्रमचे वडील वंधु जमाने आवा ल
 गीन आहे ज्ञाने नाव गणेश दामोदर सावरकर असे सर्व
 आश्रमकतान्न माझे आईस व मावडीस आवी धंन्मता वाटली
 व लगेन माझी आई म्हणाली की ती शाहणी दुजार व स्वदुख
 हीत मुळगे आहेत हे घेसुन दीर वरे हे सर्व मी कार कुल मीत
 मनाने अशकत होते व हृदय की ती प्रेमाने व आश्रमकत
 ले होते म्हणून सांगु मूलाती प्रेमल व नाजूक व सुकुमार
 मुती काडी पाहीन असे वाटले ज्ञान मुली पासुन मला प्रेम
 काय असते व त्या पासुन की ती आनंद आसतो ते सभजले
 असे मी लिहीले ही काही आती हो कुली होजार नाही असे
 मला वाटते परील सर्व ओळखी होत आहे इतक्यात आश्रमचे

आमन्त्र भाऊजी म्हणवात काही जगती न कुटे लागणचे व
 आमन्त्री बहिनी जोणी कडे इभी राहील ते सांगा की मत्ता
 बहिनीचे जजळ बसुन लखानी सर्व मंमत पाहा अमन्त्री
 आहे असे अमक वाच माझी मावणी म्हणते बसा आजे एक
 हे घान्न बाळुलावु मन्त्री बहिनी इभी राहील बरे मम मना
 ला स माधान वाट ले व जजळ बसुन ते सर्व पाहिले ले
 एक मेकावर आवात वाहणे कंकण बाध्यणे बरे सर्व
 न घरी गेले तरी रोज बारी दीवस साकराई एक दुबन वी कडे
 मेरझारा घालीत आत ~~बता~~ करा लाने वेळी सेवजाने
 वेळी बहिनी घासुने व सांगाने बहिनीला आत ~~घास~~
 घ्या दृष्टीणा आमन्त्रे बहिनीला घ्या व दी ली की पठ क न
 इन्नलान्नी व म्हणाने की आवा बहिनी आमन्त्री झाली आहे
 असेते आठदाहा दीवस संपले आभी आमन्त्रे घरी जाण्या स
 नी घालो सर्वांचे नीप घेणे जाइने आई माझी समजुत करीत होती
 वला लवकर आणु कारदीवस ठेवणार नाही कारतर एक मरी
 ना इतके जोलणे होत आहे तर वी ये आमन्त्रे भाऊजी आले व
 माझे आईस म्हणवात आई काही ककली करु नका बहिनीचे
 दोलमारस आवजळ उपचार करुन आसता बरे करु उप
 पारस पत्र पाठवु रीवा ~~अ~~ मेनाताई व आमन्त्रां प्राप्तीन
 भाजी आहेत न असे सर्व सांगुन आई म्हणाले ऐस बंद

ल का ही जाईत वाट्टी देऊ न का व काळ जीपण करु न का उवावा तीची काळ
 जी संभ्रान्त आहे असे सांगु न आझी सर्व नीघ्यान्को सारी रात्र गा द्या ना
 न लया असता सुर्ष कुदधाने जेकी आझी भगुरने जाहेस लागलो ह्या वे
 केस आमने आऊजी म्हणतात की ती सुंदर ही जेके असते कसे ते कोके को
 वे कीरण दृष्टीला व सन्याला अला घडेत जाहेत म्हणु न सांगु परंतु जहिनी
 काही ही मजा पाहाता घेत नाही जहिनी सुर्ष कुदध होताना वी मोरें पाव
 करी नान्यु लागली आहेत व तो चारणाचा कळप करत पळवत जाहे हे स
 र्व खरे पण तु वर डोळे मी हज असली आहेस मी पाणी आणतो व तु डोळे
 उघड असे म्हणु न पाणी आण ले व मी डोळे उघडले असे इवके हो
 त आहे तीच भगुर आले मग आझी उतरली पण ह्या ही व सी संघ्या
 काळी घरी जाव घाने होते आझी दुसरी कडे उतरली हात घालून
 घरात नेली असवली व म्हणतात जहिनी तु आला जेव आणी नीज
 असे सांगु न आपण स्नान योग्ये करु न जेवणें इरकु न घरी गेले
 व आपल्या सर्व मीत्राना सांगु लागले रात्री आमने घरी या आ
 मनी जहिनी पाहण्या करता व पुन्हा आझी होतो ती ये आले व म्ह
 णतात जहिनीने डोळे आफुने पाह्याने हो कलेका नाही नसले होक
 ले व मी हो कतो असे होत आहे तर आजीनी आमने आऊजीना
 सागीतले की बाळु कासाय थोळा वे जहिनीला जाग द्या थर
 व घाना आहेत तीला तार पाहली करु न असे सांगव वरो वर न
 वेऊ न ये ते सर्व आझी कु न तीला सांगु न आले व मी नीजले ३

ता वीथे आले व म्हणतात वदिनी कुठले सना जाता आण लस्य घरी
जायथाने वेणी वगेरे धाल तेसना मीजरा वेळ वृझे दोळे होक तो
व घरी जातो व दुला नेण्यास गइया ला वेडून मेईन असे म्हणतात
इतकर दोळे होकण्याने वाणी मामे सासु बाईनी आणले व लगे
न भाऊ जी माझे दोळे मांडीवर घेतले व दोळे होकु लागले जरा
वेळ इयाला असेल नसेल इतक्यात कासार आइला व वामइया अर
ल्या इतक्यात घरी नेण्या करवा मदीय भाऊ जी आले व म्हणतात
वदिनी सर्व तयारी आहे नी चला आपले घरी आता असे म्हणून गइया
स म्हणतात वे वदिनी वे वावा पाया नी चालले वरी चालेले असे म्ह
णतान्न ह्याने मला घेतले व आइही घरी गेले व देवीनी पुण्या
वगेरे जाइली आमचे भाऊ जी सर्व मीत्राना सांगतात ही रवडी-
सार घ्या व आमच्या वदिनीचे नाव सरस्वती ठेवी ने आहे
हे सर्व कुडकले व दोन तिन दीवसांनी सर्व गडबड कधी
इयाली कड्याचे भाऊ जी पुर्ववत सर्व कुडक ग करु लाग
ले शाकेत जाणे अश्यास करणे वाचणे लिहीणे
सर्व सुरु जाइले सकळी कुडक राउज्य मुखमार्जन स्नान
वगेरे करु न शीकेत जाताना माझे वदिनीस आमचे भाऊ
जी सागावथाने मेनाताई वदिनीचे दोब्यात आवणव
धाला माथीस सांगाने वदिनीला कपडुने वोंडांने वाणी
ककुनदे व आजीला सांगावथाने वदिनीला बदाभ्याना ही

स करु न दे उसे सर्व सांगुन मग हा ले त जाव याने व हाके वु न
 येताच वीनाराने वरिनी दाके शे कले का आवष्य ध्यावले का
 गीरा खान्ना का उसे वीनारीत इतिहसे के ले उसे क ते के ले राना
 वधाने व नसेन के ले ते नारी म्हणाने मग जेकेले नसेन ते स्वता
 कराने जेवण झाले की जशी काही रवेळत असको वर आमने मद्य
 मामने वरवेळाने व होन वाजले की पुन्हा हाकेत जायने व
 आदीन वीन वाजता पुन्हा पाणी पीण्याने सुटीत भावभावे
 मग सर्वांनी हाका वाद्यत खावयास वसवे व मग अशी मक मे-
 काही श्रा करावयाली की वारी वीनारान का आमने रव-
 प्यावले खाणें प्यायने ईकडे वीकडे पळाययाने अशा
 मजेत फराळ नाकले असता मद्यपेन मी म्हणावे काकी
 काळी गीहा जोगळे करानी घेसु उसे आडु जीना चीडवा
 ययाने वयानी मला पायनी मनगटे धरुन उसे कुंज कुंज
 लावे व मग मी ओरडावे मग आमने आडु जीनी मज
 फडुन उसे कबुल करावयाने की उसे म्हणालील की फळे
 पुन्हा कुंज उसे म्हणावे मग मी आवासे करणाने नाही
 केले तर मला तुम्ही कुंज करा उसे म्हणा वयाने व माग
 आडु जी पुन्हा हाकेत जावयाने पुन्हा पाय वाजता पा-
 त येतात न येतात तर दाराही रवेळण्या करता मुले वार
 पाहव आसा व याने आने की रवेळा वयास जावयाने

परत मेंता-ज जेवण अणे पुन नीजावयान्ने असे चंमने
असता माझे माहेरी जाण्याने दीवस आले म्हणुन मग
आमने घरी हळद कुंकुं केले तरी भाऊजीची गडबड
एक स्वारखी आशी गौर माडां तसे दीवे लावा असा
संगोल्या काढा एक दोन सांगु वरिनीची वेणी कशी
काय पालतेस असांवर काय काय पालतेस असे स्वारखे
विनारणे व सांगणे पालते आहे इतक्यात आपणच एक संगोळी काढ
ली व मला म्हणवात कशी खण नदार संगोळी काढली आहे वा इतर
स्वीथिनी तुला घेतें का आशी काढता मी म्हणाले मला आशी
काही घेत नाही पण आमुक तमुक आशी दोन तीन नावे सांगिते
ली घ्यात एक झेला असे मी सांगितले वरते आपण म्हणवात माझे
शफटका पैला आहे असे म्हणताना सर्वांना हसूळाने असो ^{असे} सांगाने
इतकेच की आमने भाऊजीना संगोळीचा ^{जाडोपुसा} नाद फार होता व
कागदाने काबर काम पण त्यास चंमने घेत असे इतके सांगु
न पहील्या विषया कडे वळते वेण्या जगेरे पालुन गैवरी पुढे
दीवे लावले व बाघका घेऊ लागल्या माझे लगीन नुकतेच
इले असल्या कारणानी ज्यात्या बाईने मला नाव घेण्यास
सांगावे व मी दर बाईजवळ नीसूळा इरवाणा घ्यावा कि वी
बाई गैलीकी आमने भाऊजी मला म्हणावयाने ज्यात
इरवाणा घेतलास ते घेहिनी इतके ही कली रउ तरी कडे

ईवके ओरुत आइते तर आणरवी वायका याव या न्या व भाउ
 जीनी उठुन जावयाचें असे होवा होवा संख्याकाळ इतली
 वायका घेणें बंद जाइले व मग माझे कडुन वसंत पुज्या
 करवाची असे ठरले आमचे भाऊ जीनी वसंत पुज्या पण
 जे कायगे असते असे याचें माझीस त्यानी जी चारले तसे मा-
 श्रीनी सर्व सांगीतले वदिनी नी बाबाची पुज्या कराची वी आ-
 णी पाप धुवावयाचे गंध लावाचे उटी लावाची व गृ-
 लाल टाकावयाचा व रवीरापत ध्यावयाची व हे सर्व
 देवाना नीर नीराके उखाणे घेतले पाहीजे असे सर्व सा-
 गवीने असे इसले व माझी भय करु लागले जेवणें क-
 वकर उर कुन वसंत पुजे स अरभ जाइला वदिनी अमक्या
 तम कया सर्व वस्तुनी नीर नीराके उखाणे घे ^{असे माझे} मी प्रमाणे
 सर्व उखाणें वगैरे इणें जाइले तसे आता मला हाळद कुं-
 कुं लावाचे रवीरापत ध्यावयाची तसे आमचे भाऊ जी
 पणाले बाबा आता आपण पण उखाणें घेतुन वदिनी
 हाळद कुं कुं दीले पाहीजे तीनी कीवी उखाणें घेतले असे
 सर्व होऊन सर्व मडकी आपआपके जागी गेली आवा
 याने पुढे मी उष्यालिहीन पुन्हा नीस क्रम चालू जा-
 इला आमचे भाऊ जी लाहाने होते खरे पण वाचताच
 नाद माना फार आमचे गाव तें खेडेंच होते पण ती

चारपाच वर्तमानपत्र चेत असत पुणे जेप्रयगुराखी
केसरी आणि जगदीतेपुत्र जे आणखी दीकाही असती त
वर मला माहीत नाहीत परंतु ती सर्व पत्रे आणानी व
वानुन ज्याची ह्यास द्यावयाची जे फुठे काढवरी पाही
ली वानु इती शस पाहीला वानु गोण पाहीली वानु
पुस्तक पाहीले की वानुकेच असे इतक्या अज्ञानपण
पासु माना वानुप्यावा नाद असे एक दीवस जेवण
जाहले हात धुतला व सर्दी घालून कीती जाजक माह
प्या करवा सभोरने परी गेले सोव्याची लंगोटी वती
जते थील सर्व मंडळि हसण वयास अगली तसे परी जे
ले व म्हणतात मला लंगोटी घुवावयाची होवी म्हणुन
असे केले ते अथकुन अथी सर्व इसको असा वीनोदव
अनंद नाकला असवा माहा माहेरी जाण्याना दीवस आ
तसे भाडुजी म्हणताव परीनी लवकर येडीलना म
आता कर मणार नाही फार दीवस राहुनको चार मही
नी मंगळा गौरीला ये इतके थोळणें जाहले व मी माहेरी
गेले आवा पुन्हा परत अल्यावर आमचे परी मंगळ
गौर जाहली तरी ह्यां करता ह्यांची भाडुस वहीण आमने
परि आली होती ह्या दीवशि जेवताना थोळावयाचे
रासते व हे आमने भाडुजीसतीने म्हणजे माहे भाडु

नणदे ने सागीवले मग आशी सध्याकाळचे फराळाका
 बसलो तेव्हा आमचे भाऊजी तीये आले व म्हणतात
 कोणाका काय काहीजे सांगा पाहू असे म्हणताच त्या
 आमच्या वत्सनी लिहून दारव वि की मला तांदुळ पाहीजे तसे
 आमचे भाऊजी उठले व माझे पानाची आले व तुला काय
 शजे अस ती चारू लागले तेव्हा मी काही लिहून दारव वि-
 नाही नुसत्या रंगुणा केला व फराळ द्या लया वर मला
 वीचारले वहिना तुला लिहीता वाचता येत नाही तुला
 कोणी हीकवीले माहीका तसे मी नाही सांगीवले तसे आप
 व म्हणले मी तुला हीकवीले मग त्या रात्री आमचे भा-
 ङूजी आमचे वरोधर जागले झोपाळ्यावर बसले सौ-
 गंध्या रवेळले आशी मजेची ती रात्र घाल जीकी ह्याच
 प्रमाणे दोन मंगळवार नुसती पुज्येला धाडावघाची
 ज्यागिण घरीकले ह्याच प्रमाणे इरवालीका पुज्य
 पण घरीकेली ज्यागिणचे वेळी आमचे भाऊजी तीये आली
 मजा केली माझी स ह्यणाले माझी आवण नीजु बरे का
 मला झोप आली आहे. मला ह्याची लबाडी कळकी नाही मी
 आपली समीच नीजले व झोप लागली तसे उठले व मा
 शे हात पाय बांधले व मग लागले चीडवाला व अटाक
 गला मग मी रागावले तसे म्हणतात. तुला आवडत नसेल

X आता नाही असा करणार व दुसरे दीवड़ी माझी कावरी
 यात्रा केली व मग मी आणखी रांगावले तीसरे दीवड़ी
 आमच्या अज्जे सासुबाई म्हणतात येसु बाबा पेक्षा कुंच अ
 हे तसे आमचे भाऊ जी म्हणाले वहिनी काही कुंच नाही का
 न पाडू आपण मग तर जाइले असे म्हणुन घरात आले व म्
 णतात वहिनी चल् पाडू तीकडे एकदा पाडुवर गवेर असे म्
 णुन अला दारी नेले व जवळ उभे केले तर मी रवा द्याला
 लागले मग का आजी वहिनी मोही जाहीना असे दीवस चा
 लले असता माझे माहेरी जाण्याने दीवस आले व ह्या का
 णे मी गेले वण आता पुढे पुढे भाग मी माहेरी असे
नाही सर्व दीवाळी करता ती थे आली होती व
 आमचे बरोबर वहिनी स पाठवा असे आम
 चे भाऊ जी नीधताना म्हणाले पण मा
 झे चुल मांती पाठवीले नाही मागून
 दीवसा नी गेले सावेकेला आज्ञे सासुबा
 ई मा म सासुबाई कोणा आले नवते
 स प पाकास का म्हण पता व नार
 कास रीक प्या करता माम जी नी ठे व
 ले हवे व भाऊ जी ची पण पवी क्षा जाहली
 च होती ते भाऊ जी रीक व च असत भा असत

मरण दोनतीन दीवस शंता व मग निघून गेल्या मग मांसा
 काही काही पदार्थ मुळीच करता येत नसत मग काही आडुजी
 नी शीकवावे काही मामंजीनी शीकवावे पाहुणे वगैरे आले
 तर अग्नी होण्या नी शीकून सध्याक करावा व मग रवे कावे व
 आडुजीनी अग्नास कराव असे चालले असता मन्ना लिही
 ता चान्ता येत नाही ती आठवण माना जाईली व मन्ना शीक
 पीण्यास मुरवात केव्ही १५२. दीवसात मन्ना अग्नात ओळख
 जांगली झाली व मग आता जांगले जाणाव्यास शीकावे तर आभ
 ये मामंजी माना म्हणजे आडुजीना म्हणाले वाक्य कदापि ना
 दो लागते सनी च्या आणिक कदापि शीकवित आहेस तीन्ही तीन्ही
 ने हमी दोळी पाहतात असे म्हणाले व आडुजीनी धडील्याचे अ
 छे कीले व मन्ना शीकविणे शोडले त्याकर मन्ना पाही केन घेउन
 आडुजीनी शीकवले नाही आवेके अइतकेच जाईले व मी माहेरी
 ने नी लैजात आले ही अग्नास करण वर पावली ही किकत आहे
 आता. परिच नायकाने वाराचे वर्ष त्यात त्यानी कय केले
 ते सांगाय पाचे. आवेकेला फारसे काही जाईले नाही आमचे आ
 जीने वेळ पत्रक ठरलेले होते त्या प्रमणे तें जागत असत तें उभावा
 मग लिही नी त्याचा आग्नासच्या वेळ ठरलेला असे देविनी भक्ति
 त्या ना कार होतिसी पुण्या आपणा स्वता करीत असत ही मान कराय पा
 स कामे की माना खरेच दुसरे काही ककत नसे इतक्या नाश म

~~मूल~~

यात ईतकी एकप्रतिता श्री जाहीली नयती पण मी जाणीते सरखे पण
 मन्का कुठे ध्यान करता प्रेत असो हाचीव भाष्टी गोष्ट ^क नाही असो
 जाहीती पुण्या व ध्यान व असे सर्व आगोपने की जे नण खाण उपकुन
 अभ्यासास वसावधाने तीथेच वर काक के नीतज वीर लोवली होती वर
 नेपर त्या ^त जवरी कडे पाहावधाने व अभ्यास करावधाने मी वाक
 व माई काहीतरी खेळ खेळत असावधाने नाट सौंगल्या बुदबुके
 पते बाबरवा बोल्या बुलबुलकी असे काही ~~क~~ तरी न्याऊत असे इत
 क्यात कधी हाना कंटाळा आल्या कीते प्रेत अही खेळत वस
 लो ~~न~~ तीथे ^{या} ज काही काही खेळू लागत व कंटाळा गेला की पु
 हो अभ्यासास वसावे कधी कंटाळा आल्या की म्हणावधाने वाई
 नी अरसा आण पाहू असे म्हणून मी असाहील की वेडी वाकरी ती
 हे कश वधानी व मन्का म्हणावधाने की नसा मी जव अर
 तर तुला अवड लो असतोंकां मी म्हणावे कसे ~~क~~ असलात तरी
 ला अवड ला असता व आतावर आवडत आसा असे करु ते कंटा
 लाकवाना कधी परसा कडे जावधाने व तीथेच वाचण्यास न्या
 वधाने व विचार करा ^{या} ज पैवाना पास धुण्याच वेळी कुत्र्यानी
 पीले ओरडतात वसे ओरडावधाने व आमने दारी फुल बाग असे
 ती झाडे खाण्या करता वकन्या प्रेत असत त्या वकन्या सांरी खेओ
 रडावधाने व घुस्नादे दीवही आहाना जाटे खेरेच नकरी आनीकी
 काम म्हणून पाहावेतर हे ओरडत आहेत कधी कंटाळा आल्याकी

माझ्या व वंन्सना मागे जागावधाने अंहाला राण प्रराचे वहीक्षा
 ने ती काय म्हणाल तर आहान कोना द्यात बरोबर दोषीनी डोकी
 प्यातली पाहीजेत असे कधी काही कधी करावधाने व रविचारी
 मात्र स्वप रवेका वधाने ते बहुत करून आगगाडीला खेळ खेळ
 वधाना घ्यानी ती की हे तयार केली होती व मी वंन्स व वाळ
^{अभ्यास}
 मती व द्या व घ्याची व कुठे जावधाने ते वी नारून ती ती की हे द्या
 व घ्याची व गाडी सुरू करताना आमचे भाऊजी एक कविता म्ह
 णत असत वी मी इथे लिहीली तर मला आपण हा साल काय हा
 पाहीजे तर पण मी घ्याने सर्व काही लिहीणार ते असे म्हणत असत
 रच मोठे मातवर कले ॥ श्रीमंता जा जय द्याला ॥ कारले येथे
 सेन्या ॥ जमले ॥ पवीते ने देव कात दर्शनास गेले ॥ तेथु न
 वृण्यास कुल केली ॥ जघल घ्यानी तोफ सुटली ॥ असे म्हणाव
 धाने व मोठा झोका दयाव घ्याचा ~~आणखी~~ एक मज्जे करीत अस
 त ती अही की असे नम कारीक तोंड करावधाने व प्रग बाळानी
 घ्यास वी नारा वधाने. बबडी म्हणजे ~~म~~ भाऊजानी
 मी नाही बबडी प्रग बाळानी म्हणावे प्रग कोण ओबडी
 मी नाही ओबडी प्रग की सना आप्याची मी नाही की सना आप्या
 मी गोय व घ्याची मुंगी असे म्हणावे आणखी एक घांने असे ते
 मी ~~म~~ असे व रच के असे तें उ न शक्य वधाने व म्हणावधाने को
 मी ~~म~~ न आले प्रारवरु बसले इयकात तें पाह्या पाहा तें असे

णत व आणसनी इक असेते असे की आता माना कराव मान्य
 व म्हणाचे ईजा बाई मेल अस कस झाल तीक दुन आल कोडे
 ल्ह व माला कोणी नेके असे करीत व आनंद व प्रजेत ही वसवा
 लपीत असत मान्य जार कोणी बरोबरीचे असेल तर तेवढे भाडूजी
 असत व नसं काशन बाळतर एवही पैसा काशन भाडूजीला
 कधी रागावले की प्रला कर्माच मान्ये नाही मी मग मान्य म्हणाचे
 भाडूजी का आपण आज मजवर रागावला आहे असे विसतेवर
 मजकडुन काम चुक जाइली सांगा ना म्हणाचे मी तशी चुक पुन्हा
 करणार नाही असे म्हणाचे व मान्य काही तरी सांगावे असे
 वसे जाइले काही तरी व प्रम जोतु लवगावे मान्य वेळेला अथवा
 वेळ्या व्याप्ती बरवर जावीत असत मात सवाइ माध्यकराच मान्य
 फोरो झुत होता तो मान्य प्रला कागदावर काडला व मी व नस
 होवा ल्यावर वसलो असता प्रला व मान्य दारव वीला मला व
 नसना फारच आनंद जाइल असे मला दुन झोल्या व्याप्ती
 नीजले व वेडे जाकडे डोळे करुन जी मजा हेर म माई मदिनी
 असे हाका प्रशाला लागले तशा व नस जावर ल्या व म्हणा
 तात झग जदिनी प्रानी वष करु डोळे केले मला अवरु देस
 नी असे मों म्हणात असता मी म्हणाळे अटा करीत अस
 तील वसे आपण म्हणाजे भाडूजी म्हणातात दुसऱ्याचा
 जीव जात असला तरी उगा मना जदिनी नी आपली अहा बरी

वी बहिण व बहिनीती बहिनी बहिणीला जी माघा घेईल ती बहिनीला
 नाही असे म्हणवान् मला जाईल जाहले वंभी रडाळा लागले वसे म
 ग म्हात्रने भाऊ जी मजजवळ उमले व म्हणतात बहिनी रडु
 न कोस बरे भाग माई चार दीवसांनी सासरी जाईल नेहमीची पुन
 भाईस रडुन कोस असे कधी कधी काडी काडी होत असे त्याच
 वरति आमने भाऊ जीनी सवाई माधवराया स्व रंग रवे व ले हा
 ज्यो वर्णनाचे गाणे केले व पुढे बाळाची मुंजा व वंसने
 कगीन जाईले त्याचसा अडी त्रिबके धरी गेल्ले व कगीन पोरी
 लागले व आमने भाऊ जी व स्वता त्याचे बरोबर जावयाचे होते व
 आप्पाखी काडी त्रिब कूर मंडळि होती असे म्हणून गंगाद्वारी गेले
 व प्रेताना पाप त्याने बाजूनी असतात हुंजुंन पाप त्या त्याच
 पुतरानी लागली पडल आमने भाऊ जी पाप उतरले
 व मग पाप नीसटला व पडले पडताना भद्रकाली आणी उभा
 सेली भाईनी ती मागले मंडळिनी अमकी व म्हणून पाहतात व
 कजाळा देन खोका पडल्या आहेत व त्याचुन रक्त जाहात
 आहे असे पाहताच तीथे एक गोसावी सहत असे त्याचे
 जवळून पाणी घेतले व जरब म धुतली व त्यात पाप
 कणीस भरले व त्रिबके धराने कारभारी जोगळेक
 र घाणे आपले जरी काडी उपरणे फाडीले व तेक पटी
 बांधले व परी उाले व त्यावर चार दीवसांनी परत

भगुरास अंही सर्ववत्सना वेउन गेलो मे सपला व जुन मध्य
 आमचे भाऊजी नातीकास हीकावयासजाव आमचे होते
 त्यावेळेला त्याना तेरावे वर्ष नुकतेच लागले व त्याच
 वेळेला ते इंग्रजी उररीत असले व आण महीन्यानी ज
 व घेत गेले व गणपति उच्छवा करवा भगुरा आले होते
 त्याचे आधी दोन वर्ष उच्छव करीत असत ते व द्या लाहा
 न पणी ६० पदे करून ७० मुळाचा मेळा काढला मास
 जी घरी नसताना आपले कपडे वगैरे देऊन व दोन थाल
 दार व ओपदार केले व बकीच्या मुळाचा मेळा पहीले
 दोन वर्ष कुठे अथंग वगैरे म्हणत असत पण यावणी स्व
 ता पदे केळी होती त्यातील मला थोडे अठवते आहे ते मी इथे
 लिहित आहे ॥ दीनपती कार्य करा वईस साजीरे ॥ प्रायु
 नीया कायला लागतो वरे ॥ सत बुद्धी अम्हादे श्रीग
 जाननाथ सेदुर भरचीत मीरी मुलाक वाहना प सर
 सोड पक्रतुडे कस्तुरी हीला ॥ लंबोदर व मंगल कर
 रूप सुंदरा ॥ जाणुन या नमीतो मुला भक्तव
 छला ॥ उक्तही आर्याही आर्य भुमीला स्वतचे छत्री
 आर्य ठव मेळवरे ॥ दीनपति कार्य करा वईस साजी
 रे ॥ प्रायुनीया कायला लागतो वरे ॥ शाले हे पद
 संपले अंहीच ७० आणखी पदे होती ती मला घेत नाहीत

ग्राम्य प्रमाणें ग्राम्य वंशत देवरी का पडाना एक फटका
 आमच्या भाऊ जीनी फेका होता तोमी सरवे शेवटी लिडी पार
 आहे सवाई माध्यम शब्दांना रंग व हे गाण्य व आपणही ही
 काही स्थानांनी असतील ही देऊ, नाही कास आले तें शोध्यानी
 घतानी करून लाडले मग ही काळा आवधाने तें काही
 इतर काही मग रंगना कित ज्ञात व राहाण्या पुरती जागा
 व्यतीती ती आपत धारित कोरिती कर जीनी आले ही जरी दादा जी गळ करी
 मग आमचे भाऊ जी वियाजे एकल प्रत्ये जीत असत
 नेहमी पहीला नंबर देसा जया ना कुठस भा असली की
 हे तीथे जावयाचे काही वरी आपण करावयाचे नेमानी
 काय बरीत जावयाचे सांगी आपले वाचन फारच
 काशन जया पारुन वाळू लीने होते नाही कच ते पारख मृ
 धुन असत ते आमच्या भाऊ जीच्या फार ओळखीने असत को
 ठे काही सभे नी आयर उत्सव वाची वेळ आनी की सा पारखा
 नी आमचे भाऊ जीना जोका पुन न्यावयाचे व सर्व काही
 सा सांगा जयाचे व आपणा बरोबर घेउन जावयाचे असे
 असता ते जेव्या वंशत इतका इतार पण उत्सव लया कारण
 ज्यानी स्थानी म्हणावे काय इतार मुलगा असे असता त्या
 ना फार जबर धीष्ट हाती व आमजीना सदा आमचे व ताचे
 सांगता येत आहे या जो वर सांगता मग माझी ते म
 व भाऊ सा जया आपण के व ताका ना तरे न्याय शक्य

लयापुत्र हाना लन कर बरे जा दले नाही त्यात पात
 सगळी बड बड गावेत की व सभेची असेती मला तुम
 दिअ सर व अक्षर आठ मत नाही पंधरा गीत वारात बरेवा
 दले व ते अभ्यास करण पासता गते एक दिन रा मा मजी X
 त्या ना अ थ्या पुजे व असता तुम मचे भाऊ जी चुकले न
 ती माहि लेते असे अ भी माची ह्ये ले नीरु दले नाही न मा मजी
 गी मोटे पण नाही मा वेळ ला एक ही न रा वारा गेले व
 मो ल करणी स दोन जाणे धारणा ये ले चार डाले
 दिले मा वेळे ला मा मजी
 पण त्या नाच वीट
 ले असे ल पण पा नी
 एक पा असा म का ही हा
 हो ती ह्या ना
 का ही हा ती व ती जमी ती वर आप ही ल हो ते ई ल म पा त अ म
 च्या व व ती ये आ लया म या गि रा हू ज हू ल रना ली ही वी
 ला पाची का ही या ने हाता वर व रती लहा पं वी च्या
 सग ल्या नांग उपा नाट व लया व पार डाला त्या म लया
 माला तुगा ता आणा मार ती ल कर लच त्या नी मला नांग
 उपा मर लया व आज वाठ व लया मरे भाऊ जी मू प ले माई
 आणा जर गगा व ले तर नु ह्या ना असे सांके की का म मी मा
 ज धरात पड ले ह्ये जे के ल्या नांग उपा नाट व लया

दूसरे दीपती सकाली वेणीचे वेळेला मामजीचे न द्या
 गेले व ते म्हणाले माई आग पकवताना तुला बांगड्या भरल्या
 २० पाजेब घ्या
 आणजे आज कदा वाढवल्या असे म्हणताच त्यांनी सांगीत-
 ले की मी काल साज घरात पडले त्या वेळेला माझ्या बांगड्या
 वाढवल्या मग मामजी म्हणाले कारणे देवरे सांगतेका नाही
 का मरुतसे व नसे म्हणतात की वा त्या काल काठी आपटीत
 होता व मी ती घे गेले व हाणी काठी मला लागली व मी त्या
 ला म्हटले की मला असायें रागा व तील नरी मी काम सांगु
 असे म्हटले तर त्यांनी मला मी आधी सांगतले तसे सांग
 असे सांगीतले व मामजीला कारणे आला व ते म्हणता
 त त्याला उठुवर दे की उठता मला वेणीचे घडीने द्याउ
 काढतो असे म्हणता आहेत इतक्यात आमचे भाऊजी उठले
 व हाणीते शब्द घेकी लीज मामजीचे एक सारखे अरज व
 फरु लागले आपणा मला मारुनेका मी जावा म्हणु कधी
 जोल पार नाही असी विनवणी करीता करीता मग माम-
 जींनी काही स्थाना मारले नाही असे जाले असता मी
 मारे ही गेले व नसे सासरी गेल्या व भाऊजी शरीकास
 गेले व स्थाने वेळेला जाफे कर व शनडे व द्रवीड मन्
 वटला जालला व होता साखट लया ची सर्व इकि कव
 पुन हाणी दीपणे करुन इतके निडुन सावर पण एक

गाणे केले होते व मग ह्यांना देवी आत्म्या म्हणून
 ते पुन्हा भगुरास आले व मग मामजीनी मध्य पत्र पाठवीले
 व लागली व मी आले आमचे भाऊजीना लिही घ्याना
 पण नाद फार असे ह्याने सर्व सार संग्रह व एक पुस्तक
 ह्याने लिहीले हे ते व साचेके का ... गोरी जाहकी
 हे सर्व लिहीले आहे ते तेरा ... वर्षांनी
 इकिकत आहे आता मी का ... माझे माझे
 माझे भावाचे लग्न होते म्हणून ... सर्व ... नासगे
 को होतो लग्न कर्जता ... वसांनी अडचण आ
 सी साकार्यानी ... नाबले व मग का
 ही मंडळि पुण्यास गेली ... मन्नी ही मंडळि गेली ह्याने
 आधी पुणे दोष्यानी पण ... नीले नवते मग भाऊजी व स्वता
 ह्याने वगवेर जाच घ्याने असे सर्व जाऊन आले व मग
 लग्न जाहने व सा केले व ... दही कीली व केले
 गावें आली गावें आहेत ह्या गावांतून काळ करते यांनी व
 ख्याने वहाच यांनी होती ह्याकरतां आमची मंडळि मागे राही
 ली व ती व भाऊजीची दोन तीन ... ख्याबें ज्ञानी व ह्यातच
 त्यांना वर्ष भर काळ वर्तमाने पत्र व ह्यांस मी काले व पुढे
 म्हणजे आमचे भाऊजी वरिणीदार ह्याने काळाने मग श
 वर म्हुळ सुरु जाहने ते दोषे हायस्कृत्तात गेले व म्हुळी

संपले मासजीना व वाळा का वरोबर दुखणे
आले त्याने दाड दीवसात दुसरे मासजी गेले व आ म्ही
नाडीकास आलो मग जवळ ईसपीवळात व घाना संभा
कण्या करता राहा जघाने होते व मग भाऊजीनी रोज
अन्न पोच वाचमाने व मग शाळेत जवळघाने
असे दोन महीने झाले पुढे भाऊजीनी परीक्षा घ्यानी वते साहवीत
गेले मग दीवळीत धाकटे भाऊजी व उभयता वंद्यु परी आले कें म
इना नीराळा सधपक करीत होते व मग एका जागी केले व मग
मला माहेरी पाठवा व मन्नी व व जना सासरी पाठवा व माना
माननी साभु वरोबर ^{होती} पहीलया पीतागा पाहीला तोगे नीप्यु नमग
माडीसा ही ^{होती} गेली नीप्युला मग वीसरी गाडी पाहीली ती इप्युती
होते व न वला नाने भाऊजीनी व न वला स घेणार असे
आहे नीलाळे भाऊजीनी व न वलात मेले सधते घावाजुली
इप्युजे शिवकेन वला म्हुपु व न वला रत्ता लक्ष्मण नन्मा गाडी
एन ^{वण} नवीन होता व म्हुपण वार शरीत न वती वतो आपला तीराळ्या
व कोरेला गाडी नेड नमगला पण भाऊजी खाली वी चारवात कारे हा
व म इस्ता शिवके न वला आहे वरी तो काही लीनेना तेवसा भाऊजी
मडी वलांनी उतरले व पेलीकडे घातु सडक ही सलीकीकडे घांनी म
नेनेली व मग ती नीरे नीळ की दाड जाले तरी म्हा आ म्ही मावात गेली
गाडी दोन को स राहीने होते मग घाना वईल नमगला व म्हाला

मग भातजी जवळचे गावांत गेले व एक बईल च्या आणण्याला जी
 कल आणला व मग मी आम्ही वाराचे सुमारास त्रिबकास गेलो व मी
 प्रदीना दीड प्रदीना राहीले व भातजी मात्र अगलीच परत गेले त्या वेळे
 ला मला वहील्यानी दीवस होते मग मी घरी आले तेव्हा त्यांना समजले
 मग नेहमी वीचाराबयाचे पहिनी तुला काय खावे असे जाहते ते सांग
 मी तुला आणुन देईन पण ते जरी सांगत तरी मला काय जाते सांगण्याने
 तरी मी एकदा त्यांना जोरे आणण्यास सांगितली व मग माझे दोहाळा
 कमी द्याले व आम्ही न दाताए एका जागी राहत होतो त्याचे वायफोस
 दोहाळे लागले व तीने जरा कठीण दोहाळे तीला समजाव करु मये क
 जेउनमे असे नारे मीने आणुनीन असे जाहे की आमची जरीनी कसे जा
 के काम करीत असे पावे ही नाजवात मग त्यानी मला वीचारा
 तु कसे सर्व करीत होवीस त्यांना साहोव नाही तेव्हा मी त्यांना असे सा
 वले की म्याचे दोहा जड आहेत मग मी वळत वसुला माईरी गेले व ही
 दे नाही कास फ्रेग झाला व सर्व काही मन साहोव काही कोठरला
 जामनी असे ठरने इतक्यात फ्रेग स्वताला झाला व दोन गोळे आले होते
 व जावण झाला होना मग त्यांना सर्वांना असे नारे की वहीनीला आ
 जी पण एतत वाया म्हणाले नको तीने मुल गेले आहे व आजून तीला
 वारा दीवस जागे आहे म्हणुन त्याने मला आणुनी नाही व मग जरे जाहते
 व ही सर्व प्रडलि ठरल्या व माले जावनीतही गेली व त्याचे चेळेला
 भातजीनी काही कवीता केळ्या व मी मला तीसरा प्रदीना लागला

व निबकास-नाही केगची गड बड झाकी म्हणुन पत्र आले की
 आता वाठला मग मी पण कुठु स्यास गेले व मग एक दीवस आहो
 मला झाकी की मला आज्ञे सासुबाई म्हणाल्या की एक माझे
 सासु तीला तु माहेरचे नात्याने काशका मारवेस तसे भाडुजी मला
 म्हणाला तु आज्ञे तीला मान घीच म्हण व मला पणताया म्हण
 मला जर तु भाडुजी म्हणालीस तर मी तुला ओढेणार नाही असे म्हणा
 ले तेव्हा पासुन मी त्याना भाडुजी न म्हणता वात्ता म्हणाला लागले
 मग मजे दीवसही हे देवाच घाला असलो असतो वात्ता नी मला
 गाणे म्हणण्यास सागीतले व माझे सासुबाई म्हणाल्या आता नाही
 म्हण पारती वस वात्ता म्हणाले पाहु कोणाने वहीनी आमकते ते
 असे म्हणुन सासुचे वहीनी गाणे म्हण मग मी गाणे म्हटले माझे सासु
 बाईकार हागावल्या असे अरेच दीवस गेले मग त्याची हाका सुरु
 झाकी व मग मी व वात्ता नाहीकास आलो पण लागलेच वीराड
 न करीता मला आठ दीवस माहेरी ठेवीले कारण माझी वहीण मुक
 तीच गेली होती म्हणुन मग मी प्यरी आले व आठ पय्या दीवसाना नी पस
 व आठ पण प्यरी आले मग आम्ही माडीवर नी राळे वीराड केले व
 मग वात्ताची आमको आमचे प्यरी राहाण्यास आली त्याचे कारण
 असे झाले की तीला दारव पण्या करता नाहीकास आणीती पण
 सा हीच तीची ओकरन नचवी म्हणुन तीला आमचे प्यरी आणीती
 तीची न माहीती काडान पण पासुन ओकरव व नावे अस ल्यानी

गामने परी मनमोकळी आठ दाहा दीवस राहीली व मग सा
 त नेली व आणखी ही जाणें पाहीली जसले नाही मग ठरवीले
 ना एखाद्याची परंतु ताह्याना तसे काही कळले नवते प्यरात
 व जसना देखील आठ दीवस आदी कळले पण मामी व
 आली व मग ह्याना समजले की माझे लग्न करावयाचे
 गानी माझा ना सांगितले की मी लग्न करणार नाही का व माझे
 जे वहावयाचे आहे म्हणुन मग दादा बाबा कराला लागले त
 ह्यानी म्हणजे ताह्यानी असे कळीले की मला जर ते शीक
 वैसे देत असले व ठरवा मग ह्याने कबुल केले व शीमग्य
 ह्याने व मग ह्याचा घेवणीचा लग्न करवा आम्ही ओझरास
 गाना ताह्या घोंड्या वर असले ते कवी चांगले दीसत होते
 व सांगु ह्या प्रमाणें लग्नात तरी कीती नवर कळा चांगली
 होती तो काबच काब चांगरखा व ते वेडे वाकडे पागोटे पण ते
 जेच सुंदर ह्याना ते सर्वकार चांगले दीसे हाच शीने सगळे खेळ
 व दुखाणें नीरनीराके व नवीन असे प्येत व सर्व चादिनीला
 तीला आश्रय घ्या वदिनी मी नाच प्येत आहे तु फक्त आहे सना
 वस गेले व सातवीची परी ह्या जवळ आली व काय असेकते
 व नवर द्रष्ट्यानी व लग्नाची व आश्यासाची खरपर असे
 करु आले व ताह्या ही जतापानी फार आजारी पडले पण परी ह्या
 शाली लग्नाचे वेळेची एक गोष्ट सांगायमाची ती आशी

नगीन लागले की सासरी राहाण्याचे असते मजच्या मुलाचा
 हा प्रमाणे वेळ आली पण इतका जीवकी प्राण असणारा ही मीच
 मी हा आदी वाट्याचा पाहीला नवता पण ती ये राहण्याची वेळ आ
 ली वसे जीवारा ले ताहा कोण राहीले पाहीले असे बुल्ल्या वाटते वसे
 ताहा नी सांगीतले की विष्णुला राहू दे मग हली आम्ही ज्याना
 आम्ही भाऊ म्हणुतो त्या ना पहील्या नी आसा म्हणत होतो त्याना
 दीवसा पासून ताहाचे व भाऊचे प्रेम फार शुद्ध व सरळ असे वाढत
 जाऊले मग ताहा काळेज्य मद्यो गेले मग मला फार वाईट वाटले
 मी लवकर भे महीन्यात येतो असे सांगून गेले व मग भे महीन्यात
 परत आने पारी आले की जीवारावाचे वहीनी काम वचतेस व काही
 लिही हास की नाही असे जीवाराचे व असे असे लिही म्हणून सांगा
 व माने व सौजन्य करावयाचे व दुपारी जेवताना वर्तमान पत्र वाचता
 व माने असे दीवस दीड महीना गेला नीपुन व ताहा पुन्हा पुण्यास
 गेले व मग जीवारी ह्या आली होती त्यात पास व झाले व पारी आले पण
 सा सुहीत सासरी गेले वाळाला वरोबर नेले व आपण वेद्यु दीवस
 राहून परत आले व वाळाला तेथेच ठेवीले व आपण पुन्हा पुण्यास
 गेले व त्याच वेळला मग भे महीन्यात आम्ही स्वयं मुंजी करता जवळ
 लागे लो सासरी तरी की मान स्वर्गिनी जाते की फार फकड जावई मी
 वाळाला असे जाते घानी पान सुपारी करा जी घानी भोजवानी करानी
 कोणी आपले असे म्हणावे नसते आमचा ही गप्पा मारा ला घा

जसा का सा का वारे की घानी आमने जवक उसावे उसा सा
 जसा जोलण्यानी माधुरीच काही नीराळी असा तो सासरचा सुख
 सो हा का पाडून आसा सर्वा निान्न धान्य वारे झाले सर्व मुंजी कां
 केही माणसे परत गेली ^{ही} पण नीघाली व तीला म्हणजे वासाचे वा
 धकोस पाठवा असे म्हटले पण त्या जाठ जीती नाही व मला आसा
 त्यानी खागीतले की तुला जाताना मुंबई दारवाजाची व मग म्हणाले
 कागले की तु त्रिबकासुजा मग माला आती वाईट वारले रुप रडु आले
 मग वासा म्हणाला इतके का तुला वाईट वारले चले मुंबई कडून मग
 तर झाले ना मग त्याचे धरोवर मुंबईस पडीलाने आले त्याने आसा
 मी नाही क त्रिबक माला खेरीज गाव पाडीले ~~नवते~~ नवते मुंबई
 पाडून अमी धारी गेलो व त्याच वेळेला भाऊने मग झाले व मग भा
 व वासा पुण्यास गेले परी दो नंबर धरी आले तें नाही कला मंग होत
 म्हणुन मी वाळ वासा असे त्रिबकास गेले व दीड महीना सरासरी
 झाला असेल नसेल त्या वेळेला वासांनी शिवालि म्हणुन एक गाणे
 केले व त्रिबक व गाव की वीखेडे आहे माणसे की वी मंद पण त्या
 णसाना देरवील धान्य त्या मधु व प्रेमळ व रसाळ जाणीने एक प्रकार
 चा अनंद उच्छ्रुत व भरतरी आणली झाला तासा वाचुन करमे नासे
 झाले धरीत नेही दाहा बारा मंडळि वसलेली असे ५ असे असता
 सुदी संवत्की व ५ ते ३ भयवा भाउ पुण्यास गेले पण पुण्यास
 वेग असल्या कारणानी झाला पुन्हा मुंबई ही मी काती इतक्या

ते परत घेत आहेत इतक्यात आमचे वत्सना नाण आले व माना काही
 माहेर वगेरे कराना म्हणुन मी नाणीकास गेले व काही जुळवाजुळव
 करून मावळी सासुबाई व मी व स्वता मायचे आम्ही रात्री पोचून
 व सकाळी तासा आठ व झाखीबोवा आणी मडळी आली त्या वेळेला
 माझे दोळे आले होते मग दीवस कार आनंदात काढले तासांनी
 गाणी वगेरे म्हणाला सांगाची रुप गण्या माराव्या असे असता
 आम्ही नाणीकास आलो व पय्यारि दीवस सरासरी राहुन हे पुन्हा
 गण्यास गेले मग माये सासुबाईना आपल्याव मग बाईनी पण
 आपल्या व मग बाईना असे नाहाण ते आले आवसेला मग त्या
 वेळीला काही रुतुजाती केली नाही मग मी माझे माहेरी गेले व बाई
 नापण नेल्या तीथे त्याना दुसरे नाहाण आले व मग त्याचे पान
 ये दीवळी आम्ही नाणीकास आले व मग रुतुजाती केली मी आप
 ली वीटा कशी असले मग त्या दीवळीने सगळे खेळ इवळीने
 करून रात्री २५ सपाने कराळानी झाली पण नाहाताना वारि ती
 गन्नीत ३ मीरा इय्या मणजे तीला दीसेळ आहेर देवळत झाला
 तरी नाव प्पेण्या करता माहीत आले व म्हणाले वारिनी तुला नाव
 आपणु आले पाहीजे म्हणुन मी इथे आलो असे सांगून नाव
 हेत केते ३ नाकीने दीवस असल्यानी रात्रीनी कलीगड आणी
 वयाची व मला सांगाने नीर व मार होण्या करता कवळारा
 जर ठेव असे सांगाने पण त्याने देखत नीराव मास वस रे की

पारी आले की पानी माला कधी सौ ल्यानी जे उदीले नाही नेह मी वी-
 चाराचे वदिनी व सौ लीका सोळी आपण उगेकी सांगीवले वर काही कराने
 जाहीत पण वर सौकी सांगितले व तर श्रीवाचनेचते म्हणत तु मुकट
 नेसतजा की तुला अस पटणार नाही पाना सौके पाही जे मला उगे
 के पाही जे असे म्हणाने मी सभपाक करीत असले की मला म्हणा
 वधाने ते वरण ठूवळ पाडु की मी सांगतो कसे काय झाले उगे
 ते ठूवळले की सांगाने चांगले झाले उगे व श्री उ. क. श्री उ. का
 असे म्हणुन लागलाच हात लावावघ्या व वदिनी मी पत्रक
 रुकी मी पीठी प्याळु का मी पाने माडु का असे वी चाराचे वला
 गले पने कळला व गोड लगले का नाहीते सारखे पाडवया
 ने मी म्हणे मी करीन मी उता पने पीणार नाही असे म्हणा
 वाचे असे आनंदात दीवस जात असत ताया पुण्यास जात
 व मग मला फार वाईट वाटे मग ताया गेल्या वर वाळास
 पुरवा दे काम सांगवधाने मग असे म्हणावधाने ताया सरु
 भाउ वकु व वाळ दुबरे असे म्हणाने सरु गेली सारसरी
 वकु गेली सारसरी दुबरे माझे कामाने असे ते दीवस आम
 ने ताया कालेज मध्यते काही नुसता आभ्यासच करीत
 नसत वर की ती वरी उद्येग कराने काही कविता कराने
 काही लेख लिहाने आपल्या मडळीत व्याख्यान द्या
 व माने कुठे सभा असेल ती ये जावधाने आपण कराने

तर कराने पण सगळ्यांना असे लिहा अशा कविता करा तसे
 करव लिहा आपली सर्व मंडळी मी लुन एक पत्र लिहा चे व
 ते मग जाणाचे या आठही पत्रांना आमच्या नी लिहीले
 पुढे आ व म क्क्यानी लिही असे करीत असत पुन्हा प्यरी का
 अल्लक पत्र घेत असत मी एकदा कार आजारी होते वर
 त्यानी मला पुण्या हुन जैसे पाठवीले व चांगले आवडा घे
 आणखी जैसे हावेतर पाठवीन असे सांगीवले तासा काळ व
 तमान पत्रात करव लिहीत असत कविता कव्ही केसरीत
 वीहारीत की ती चांगले लेखते सर्व शीकत आसतानी चके
 केले रुदयेग सींगडाचा पोवाडा वालीचा पोवाडा विषया
 दुस्मीती कथन आशा कविता त्याने केल्या व इतीहासीक पुरुषाने
 दुखसव का करवले असा एक लेख लिहीला होता त्याला व वर सांगीतले
 त्या कविताना त्याना बषस मी का की त्याने केलेला आली वागेस
 त्याने व्याख्यान झाले व तेव्हा पण त्याना बषीस मी का केले असे
 मदा खटपट आणि चटपट करा व त्याने आता मागचे काही काही राही
 केते ईशेच लिहीते मग तप्यासतील ते केरे बदल करतील राहीले तेअसे
 काहान पणी मी जे वाचमास बसले कीतासा रोज माझे जवळ बसा
 व त्याने व कृष्ण व त्याचे औ भवती भी व्हादी असे कृष्णाने एक
 ही वस आमच्या मागेमासु नाईतीचे वाक्य होतच मी व त्या जेवत
 असता तासा आले व अहं भवती भी व्हादेही असे म्हणले व त्या मासे

सासुबाई मला म्हणायला त्यांच्या पदराती पोली असे म्हणताच मला
 त्यांच्या करवाच खरे त्यांच्या पदरात टाकली वसे मग गेले माम
 जी कडे व त्यांना म्हणाले ही बाहा वदिनी ती मला भीष्मा व्यावली वसे ते
 म्हणाले तुमागीतली असरील तीने घावली आवा असे **शुभ** तपो **शुभ**
 म्हणाले एकदा असे झाले की मला गाणे म्हणण्यास सांगावयाचे
 सात मी गजगनरीचे गाणे म्हणून दारवली सातले म्हणजे **गणेश** कडे
 वेळ द्यात ठेवले व एक दीवस धोतराच्या पदर होण्यावर घेतली
 व मी बाई गळमगडवरीचे गाणे म्हणते असे म्हणून म्हणण्यास आरम
 केला ती एक दोन कडनी म्हणताच मला म्हणाले काही ओटी
 ओटी भराल की नाही असे म्हणताच वन्सनी कुंकु लाऊन उठोटी
 भरली वसे सापण वेळेला सापण सापली कडे गेले व म्हणाले
 माईनी माईनी ओटी भरली वसे ते म्हणाले तुम्हाच्यात काजातो
 सज मग माराणी सांगतोस असे म्हणाले व पुरात येऊन माई हे काय
 ग केलेस ताच्यानी उठोटी भरलीस असे करीत जाऊन कोस भरका
 पुन्हा केलेस तर मला खुशील असे म्हणाले वेढा समाधान जाहले
 इतक्यात वन्स म्हणतात आपणा मी काही आधी उठोटी भरित नयते
 घानीच आठवण केली व मग तुम्हाला सांगाला आला मग मामजी
 म्हणाले अज्ञास असेच हाचे बरे केले कायरे लजडा असे ताच्यास
 म्हणाले उपायना घावानी घाटणे दावयाची व एक मेकाला काही
 बोला व याचे मारा मारी परी घत घालयाचे व मग माराळ

वाले की तासानी पकून मजजवळ भावमाने की मग नाईलाज
 हाव घान्ना व आपरवी म्हणावमाने की माझा हा दुर भेदय कीमा
 आहे असे म्हणून जाहेल ते म्हणावमाने की कार राग भेईपण का हा
 मळत नसे एकदा असेच भांडण झाले मी जीराळ झी होते आगदी
 मारा मारि परी प्रत अले माझे अंगावर भेते की काम असे मला जावना
 व मी वर खीड कीत नीजले तेसे वर नसुन तास्याना कांदे मारण्य
 स आरम केला तसे तास्या म्हणतात जाहिनीला लागतील बरे क तसे
 कांदे मारणे बंद करून बाहेर जावमाने असे जी ~~जी~~ वीत्र पणा करीत
 त असत आमचे घरी इंदीर कार जाइले तसे तास्या मला काय सांगाय
 माने जाहिनी तु ह्याला होसुन बाहेर काढ मी हा ईचे झाडणी वेडून
 म्हा राहातो असे म्हणून मी होसला की बाहेर आला सारखी झाडण
 कीरकीत वसावमाने की तो इंदीर घाबरून मसलाव मम म्हणाने
 करी आमचे जाहिनी नी रीकार केली असे म्हणून नात्याने जागडा
 ने हासाने असेच आमचे घरी आगजसे ती झाडे रवाण्या करता
 वकन्या हाव मच्या ह्या वेळेला आणीच मला दारा^तच इमी का
 राजी व वकरी धरली तर वा कार जांगले केलेस असे म्हणावमाने
 वजर मला भीती वाटली तर आणी फजीवी करावघान्नी असे काही
 घरी नेहमी माझे मागे लागायमाने मला ~~व~~ हानपणी झाडावर पाके
 ल्या असतात ह्याने फार भ्रमवाटाने तास्यानी ती झाडा वरून आप
 यधानी व माझ्या कानाणी लावावमान्नी आगावर हाकीवमाने

व ते पावसाच्यात ते वाणी म्हणुन कीडे असवागत त्यांना व का
 लागला की त्यांना वाढोका पैसा बन तो तो उपाणाच्या व मत्त
 म्हणाने ही वाहा मी गंमत उपाण की आहे हात करवर वाडू की मी हात
 कराना व तो पैसा वाही ला की हाकु न मो छ्या नी ई करु न अरडा
 व घाने उरसे कार अस देत मी जरा आगेत जगेरे गेले की वाट समत
 रसस्यत माडाचे व झाडणी वाटेत हाकाची फुकणी लाहणे
 मध्या हाकाचे उरसा पसारा धा कु न पडु न जात मी घरात आलेकी
 भराभर अचरु न काही न ओळता तसच राहाचे की मग उपाणान्
 प्रावमाने व म्हणा व घाने वाहिनी ईतका पसारा प्याकु न तु फुटे
 गेलेकी होतीस घा सर्व गोष्टी होत असताच एक वर्ष गेले व मी दुसऱ्या
 नी दीवस जाले व मी आळत पणाला माहेरी गेले व आई घरीच
 हो सा घाना घान्य जेळेला वहीलघ्यानी दीवस होत त्रिबकास
 मग असल्यानी मी लव करु न परत आले माझे मुल पण गेले व मग
 घरी आल्यावर आईना हो हाळे जेवण केले व मग त्या माहेरी गे
 ल्या मग पुढे वाहा घरी आले व नेहमी गप्पा माराचा पण सा जेळेला
 माझी मुलगी गेली असल्यानी अल्या अरोवर काही ओळते नाही पण
 दुपारी स्वर्ज काम उरकले व मग मत्त म्हणाले वाहिनी वहीस व
 मी असले तसे मग जीनारीले मुलगी की ती दीवस होती तीला आदीन
 काम झाले मग मी स्वर्ज सांगितले मग माझी काही काही समजुत
 करु न मग दुसऱ्या गव्यास सु^{दा} केलेकी व मग एक दीवस रात्री

दोषा भावाचा रूप गप्पा आंकल्या मात असा विषय होता की मी जाता
 वकीलीचा अग्र्यास करीन व महा परी होला असेन व तु वृद्ध वकीली
 वी. हला असणार व भाऊ इकडार व बाळ जीतका इंगिके लवीतले
 ग्यास इंगिके ^{व्या} आशा की ती तरी गप्पा आंकल्या आंगले दोन वाजा
 ला आले होते मी आपल सर्व अयकत आतल्या खोलीत असले असता
 ताच्या खोलीत आले व माला म्हणाले की वदिनी काय करते आहेस
 जाले आहेस का लिहीत आहेस मी काहीच करीत नवते तसे मला
 पाले लबाडे अभ्या गप्पा आयकत होतीस वारते काय काय आपकी
 ले सांग पाऊ मग मी काही काही सांगितले तसे म्हणवात अरेच इकी
 केस व मग मला म्हणाले तु कनी वदिनी जालीत जाले पण काही
 लिहीत जाली मी हाना म्हटले मला येत नाही व मग हानी सांगितले ह्या
 प्रमाणे लहान लहान तीन व मोठाले दोन असे पाल नी व प्य मजेक
 हुन लिहुन घेतले व पुन्हा असेच नई मी लिहीत जाले म्हणुन सांगी
 तले ताच्या जी मागची एक गोष्ट आठवली ती अशी की माझे लहान
 सरासरी एक वर्ष झाले असेल सा वेळेला मला नेण्या करवात ह्या
 ना इंगिकास आले पारची गाडी वईल आणले होत व माझे मापाने
 वरी सुकाठी आठ जाले आले व म्हणवात मी वदिनीला नेण्या करता
 गाडी वईल व दोन गडी सध्या काळी चाराचे सुमारास आशी नी घुकी
 मात आता का अग्र्यास चार चार चार चार चार चार चार चार चार चार
 व आजीला फार नवल वाटले की कीती लाहान मुलगा व पाच

साहा कोस जाणार भावजई त्या प्लेड न वीत्या आंगावर आहे तरी काही भीती
 नीती नाही आमचे मुख्य ना काही ही धीर नाही कसा मेसुना दीर गोबोल
 तो कधी वस वस अस आवाज नाही इतके आई व आजी बोलत आहेत
 इतक्यात तासा आले व मी मान्ने अरोबर गेले अगुरुला आणखी एक
 काशन पण नी आठवण झाली ती आजी की मी वता सा सारखीच तासा
 ना जाते काही सणवार आला की वडिनी नी काही काही पकवने करा जी
 व आहाला पाठावी पण ती काशन आहे असे नसे जात एक दु मी
 सकीवी नी तीचे होते व इलवा काही केला नाही व मग तासा मला
 फार रावो भरले मामजी गेले सा जेके नी ही नी स्त्री की कशी काय झा
 ली ते जाता मला आठवले सरकारचे आसा करता मामजी ना व
 आळा ला रोतात हेवीले नुसते तरे घातले होते ईकडे मायजी
 जो वटनी तयारी करीत आहे व तर तासा नी काय केले तो
 तयारी सोड लाव मामजीच्या आ